

дисбалансів та зміцнення стійкості й платоспроможності фінансових інститутів, що можливо досягти через комплексне реформування регуляторних та наглядових механізмів.

Система управління економічною безпекою банківської установи охоплює різні аспекти, серед яких такі як: злочини у сфері кредитування; правопорушення під час депозитних операцій; шахрайство при розрахунках і використанні платіжних карток; зловживання у дистанційному обслуговуванні та злочини, пов'язані з неправомірними діями персоналу. В такому випадку основними завданнями системи економічної безпеки виступають наступні: виявлення причин і умов, які створюють загрози для банківських установ, його працівників, клієнтів та акціонерів; своєчасне реагування на загрози та нейтралізація їхніх наслідків; забезпечення захисту фінансових, матеріальних і інформаційних ресурсів; формування сприятливих умов для досягнення стратегічних цілей банківської установи; профілактика правопорушень і навчання персоналу з питань економічної безпеки.

Ефективна організація управління економічною безпекою банківської установи залежить від оптимальної структури управління, яка дозволяє протистояти загрозам, підтримувати стабільність і досягати позитивних фінансових результатів. Отже, належне управління економічною безпекою банківської установи сприяє покращенню якості кредитного портфеля, ефективності управління ризиками, зміцненню стійкості банківської установи та підвищенню її конкурентоспроможності.

Дідківська О.Г.

канд. екон. наук, ст. наук. співроб.

Інститут демографії та проблем якості життя НАН України

м. Київ, Україна

Новак І.М.

канд. екон. наук, ст. наук. співроб.

Інститут економіки промисловості НАН України

м. Київ, Україна

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЦИФРОВОЇ ГОТОВНОСТІ ЯК ЧИННИК ЛЮДСЬКОГО ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Вирішення завдання щодо збалансування задоволення поточних потреб людства із захистом інтересів майбутніх поколінь, зокрема їх потреби в безпечному і здоровому довкіллі, здійснюється в рамках концепції сталого розвитку (англ. *Sustainable development*). Одним із головних драйверів сталого розвитку вважається цифрова трансформація країн, що в широкому розумінні є незворотним процесом упровадження цифрових технологій для вдосконалення життєдіяльності людини, бізнесу, суспільства і держави [1, с. 94].

Важливим чинником цифрової трансформації є цифрова готовність країн. У дослідженні компанії Cisco [2] наголошується, що створення цифрового майбутнього забезпечують не лише інформаційно-комунікаційні технології (далі – ІКТ), але також і створення сприятливого середовища для ефективної цифрової трансформації, забезпечення основних людських потреб, розвиток цифрових навичок громадян, формування цифрової довіри та ін. чинники. При цьому людина та її потенціал є головною складовою цифрової готовності.

Для оцінки рівня людського розвитку використовується Індекс людського розвитку (англ. *Human Development Index, HDI*) – інтегральний щорічний показник для міждержавного порівняння і вимірювання рівня життя, грамотності, освіченості і довголіття, як основних характеристик людського потенціалу досліджуваної території [3]. Для дослідження зв'язку між HDI та цифровою трансформацією був обраний Індекс цифрової готовності корпорації CISCO Systems, Inc. (англ. *Cisco Digital Readiness Index, CDRI*), що вимірює рівень цифрової готовності країн і визначає вплив цифрових технологій на суспільство, економіку та публічне врядування, а також шляхи покращання загальної готовності для розвитку

інклюзивної цифрової економіки. Цифрова готовність у CDRI визначається за допомогою цілісної моделі, заснованої на семи компонентах, що охоплюють: основні потреби; приватні та державні інвестиції в інновації та технології; легкість ведення бізнесу; людський капітал; середовище для стартапів; впровадження технологій; технологічну інфраструктуру [4]. Зв'язок між HDI та CDRI досліджений за допомогою побудови однофакторної моделі прямої лінійної регресії. Емпіричну частину дослідження виконано на прикладі даних 121 країни світу за 2020 р. Для оцінки параметрів моделі використаний метод найменших квадратів через систему нормальних рівнянь.

Кінцевий варіант однофакторної моделі регресії має вигляд:

$$Y_x = 0,1502x + 0,7217 \quad (1)$$

Коефіцієнт кореляції ($r=0,9331$) свідчить про наявність дуже сильного лінійного зв'язку між значеннями CDRI та HDI. Коефіцієнт детермінації $r^2 = 0,8707$ показує, що зміни HDI на 87,07% пояснюються варіацією значень CDRI та на 12,93% – впливом інших чинників. Кореляційне поле досліджуваних показників демонструє наявність прямої залежності між зростанням рівня цифрової готовності країн та їх HDI.

Перевірка статистичної значущості отриманих результатів та адекватності моделі здійснена за допомогою F-критерія Фішера з m та $(n-m-1)$ ступенями вільності. F-критерій Фішера $F = 464,48$. Табличне значення F-критерія при рівні значимості 0,05 та числі ступенів вільності 69 і 1 дорівнює 3,98. Таким чином, $F > F_{табл}$ ($464,48 > 3,98$), тобто рівняння регресії адекватно описує зв'язок між HDI та CDRI, а обрана модель є надійною та значимою.

Отримані результати дослідження вказують на те, що рівень людського розвитку країн сильно залежить від їх цифрової готовності. Оскільки взаємозв'язок людського та сталого розвитку має характер синергії [5], підвищення рівня цифрової готовності країн має позитивно впливати на сталий розвиток.

На Саміті ООН зі сталого розвитку та прийняття Порядку денного розвитку після 2015 р. були затверджені Цілі сталого розвитку до 2030 р. (англ. *Millenium Sustainable Development Goals, SDG*) (ЦСР), головними завданнями яких є зміна підходів до розвитку, покращення загального добробуту та зупинення деградації довкілля.

За оцінкою Програми розвитку ООН (англ. *United Nations Development Program, UNDP*) (ПРООН), понад дві третини завдань ЦСР можуть отримати безпосередню користь від розвитку і впровадження цифрових технологій [6, с. 2-7]. З метою стимулювання досягнення ЦСР під егідою ПРООН розроблена Програма цифрового прискорення ЦСР (англ. *The SDG Digital Acceleration Agenda*) [7], зосереджена на глобальному аналізі зв'язків між цифровими технологіями і сталим розвитком, наданні урядам дорожньої карти та інструментів ефективного планування цифрової трансформації та фінансування підвищення рівня цифрової готовності країн. Дані цієї програми свідчать, що країни, які покращують свою цифрову готовність, вимірювану індексами цифрової доступності та інфраструктури, випереджають інших у досягненні ЦСР.

Таким чином, дослідження з використанням однофакторної моделі регресії доводить наявність не випадкового (суттєвого) тісного лінійного зв'язку між людським розвитком та цифровою готовністю країн, за якого зміни Індексу людського розвитку (HDI) на 87,07% пояснюються варіацією значень Індексу цифрової готовності (CDRI). Зв'язок між людським і сталим розвитком передбачає врахування ресурсних обмежень для забезпечення інтересів і потреб майбутніх поколінь. З огляду на це, підвищення рівня цифрової готовності країн позитивно впливатиме на досягнення Цілей сталого розвитку до 2030 р., головними завданнями яких є зміна підходів до розвитку, покращення загального добробуту та зупинення деградації довкілля.

Література:

1. Струтинська І.В. Дефініції поняття «цифрова трансформація». *Причорноморські економічні студії*. 2019. №48-2. С. 91-96. DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.48-47> (дата звернення: 09.04.2024).
2. Yoo T., Wysocki M, Cumberland A. *Country digital readiness: Research to determine a country's digital readiness and key interventions*. Cisco Corporate Affairs. 2018. URL: <https://www.cisco.com/c/dam/assets/csr/pdf/Country-Digital-Readiness-White-Paper-US.pdf> (дата звернення: 19.04.2024).
3. *Human Development Index*. United Nations Development Program. URL: <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi> (дата звернення: 16.05.2024).
4. Cisco Digital Readiness Index. 2021. URL: https://www.cisco.com/c/m/en_us/about/corporate-social-responsibility/research-resources/digital-readiness-index.html#/ (дата звернення: 16.05.2024).
5. Калашнікова Т., Новак І. Дослідження взаємозв'язку сталості людського розвитку і стабільності держави. *Демографія та соціальна економіка*. 2016. №3. С. 94-107. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dse_2016_3_10 (дата звернення: 19.05.2024).
6. *SDG Digital Acceleration Agenda. Appendix*. 2023. URL: https://uploads-ssl.webflow.com/64d1e400360f73f7f24bbe40/6505f0eb5608b7584d7606e6_SDG%20Digital%20Acceleration%20Agenda-Appendix.pdf (дата звернення: 16.05.2024).
7. *SDG Digital Acceleration Agenda*. 2023. URL: <https://www.sdg-digital.org/> (дата звернення: 16.05.2024).

Доренська А.О.

асистент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

БРЕНДУВАННЯ ІТ-КОМПАНІЙ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Умови невизначеності для ІТ-компаній виникають, коли підприємство не має повної або точної інформації про фактори, що впливають на їхню діяльність, прийняття рішень або розробку стратегій. Це можуть бути зовнішні чи внутрішні чинники, які важко передбачити та контролювати: технологічні зміни через постійні інновації та розвиток нових технологій; мінливість ринку через непередбачувані дії конкурентів, зміни попиту або нові регуляторні обмеження; правові, економічні та політичні ризики; невизначеність у процесі розробки, адже ІТ-продукти – це часто ризикові інноваційні рішення, що можуть не виправдати очікування ринку.

Для стабілізації своєї позиції в умовах невизначеності ІТ-компаніям необхідно вживати низку стратегічних заходів: працювати над гнучкістю та адаптивністю, підтримувати диверсифікацію продуктів і ринків, розвивати гнучке управління фінансами, інвестувати в дослідження, аналітику та прогнозування, вибудовувати партнерські стосунки та альянси, розвивати та інвестувати в талановитих співробітників, розбудовувати сильний бренд та орієнтуватись на свого існуючого та перспективного споживача.

Брендування ІТ компанії в умовах невизначеності відіграє важливу роль у забезпеченні її конкурентоспроможності та стійкості на ринку. В умовах невизначеності, спричиненої швидкими технологічними змінами, глобалізацією або економічними кризами, ефективне управління брендом допомагає одночасно зберегти лояльність клієнтів, залучити нових споживачів і утримати таланти всередині.

Брендування ІТ компанії в умовах невизначеності дозволяє говорити про створення певної довіри та стабільності в умовах непередбачуваності, про здатність швидко адаптуватися до змін на ринку, про великий кредит довіри від споживачів бренду та тривале збереження клієнтської лояльності, про утримання та залучення талановитих співробітників, адже сильний бренд роботодавця асоціюється з надійністю, підтримкою розвитку та